

Наталія Горбик,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 231 Соціальна робота,
Житомирський державний педагогічний університет імені Івана Франка

Олександр Борейко,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти,
андрагогіки та управління,
Житомирський державний педагогічний університет імені Івана Франка

**ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ
РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ
ПОТРЕБАМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Організація корекційно-розвивального середовища для розвитку зв'язного мовлення у дітей з особливими освітніми потребами дошкільного віку є одним із провідних завдань сучасної спеціальної та інклюзивної освіти [1; 2]. Ефективне мовленнєве середовище має бути побудоване так, щоб кожна дитина отримувала не лише можливість опановувати мовлення на своєму рівні, а й відчувала себе успішною у процесі комунікації. Для цього важливим є поєднання індивідуалізованого підходу з колективними формами діяльності, застосування спеціальних корекційних методик, використання наочно-практичних та мультимедійних засобів, створення атмосфери емоційного комфорту й зацікавленості [3].

Зміст корекційно-розвивального середовища охоплює організацію розвивального простору (мовленнєві куточки, сенсорні зони, картки-пиктограми, настільні й рольові ігри).

Приклади матеріалів і діяльності:

- Мовленнєві куточки – куточок для читання (дитячі книжки, плакати з абеткою); куточок казки (ляльки, маски, костюми); куточок «Моя історія» (фото, картки з етапами дня). Сприяють розвитку монологічного мовлення, творчого переказування, мовної активності дітей.

- Сенсорні зони – зона дотику (різні тканини, глина, шорсткі поверхні); зона слуху (записи природних звуків, музичні інструменти); зона зору (кольорові блоки, мозаїка); зона рівноваги й температури (балансири, масажні килимки). Розвивають сенсорне сприйняття, увагу, готують до сприймання мовленнєвих стимулів.

- Картки-пиктограми – картки із зображеннями предметів, дій, емоцій; сценарні пиктограми (ранковий розпорядок); картки-асоціації. Допмагають у підтримці вербального мовлення, формуванні послідовності дій та плануванні.

- Настільні ігри – лото з картинками та словами, пазли, ігри на класифікацію, меморі, доміно. Розвивають мовлення через опис, порівняння, запитання-відповіді, сприяють мовленнєвій взаємодії.

- Рольові ігри – «магазин», «лікарня», «кухня», театралізовані постановки казок. Формують діалогічне мовлення, уміння планувати репліки, надають емоційного забарвлення мовленню [1, с. 12].

Також важливим є впровадження систематичних логопедичних занять, інтеграція мовленнєвих вправ у всі види діяльності; стимулювання діалогічного та монологічного мовлення через сюжетно-рольову гру, театралізацію, роботу з

казкою; залучення батьків до створення єдиного мовленнєвого простору «дитсадок – сім'я».

Таким чином, корекційно-розвивальне середовище створює умови для формування у дітей навичок зв'язного, послідовного, граматично правильного та емоційно виразного мовлення, розвиває вміння слухати і розуміти співрозмовника, сприяє розвитку мислення, пізнавальної активності та соціальної адаптації. Це забезпечує дитині з ООП не лише мовленнєві, а й життєві компетентності, необхідні для успішної інтеграції у суспільство та підготовки до навчання в школі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брушневська І. Корекційно-комунікативне розвивальне середовище як умова формування комунікативного компоненту мовленнєвої діяльності дітей п'ятого року життя із загальним недорозвитком мовлення. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2019. URL : <https://spp.org.ua/index.php/journal/article/view/80> (дата звернення: 13.10.2025).
2. Голуб Н., Голуб В. Формування корекційно-розвивального середовища для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в умовах інклюзивного навчання. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2020. URL : <https://ppsh.udpu.edu.ua/article/view/204104> (дата звернення: 13.10.2025).
3. Рібцун Ю. Предметно-розвивальне середовище у логопедичній групі для дітей із загальним недорозвитком мовлення. Київ, 2010. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/5753> (дата звернення: 13.10.2025).

±